

Μετά την συναίνεση του Φλεβάρη

Του

Chris Read

μετάφραση: Βασίλης Μορέλλας

Η Οκτωβριανή Επανάσταση προωθήθηκε από τη μαζική δυσαρέσκεια με την διάβρωση των κατακτήσεων του Φλεβάρη.

Κατά τη διάρκεια της Φεβρουαριανής Επανάσταση, η Ρώσικη αυτοκρατορία απολάμβανε πρωτόγνωρη ενότητα. Όλες οι τάξεις, οι εθνότητες και οι εθνικές ομάδες, καλωσόρισαν την ανατροπή του Νικόλαου Β'. Αρμένιοι, Τσετσένοι, Τσούκσι, Φιλανδοί, Γεωργιανοί, Καζάκοι, Πολωνοί και Ουζμπέκοι, γιόρτασαν την πτώση του τσάρου μαζί με χωρικούς, διανοούμενους, εργάτες, διευθυντές, τραπεζίτες, μέχρι και κάποιους γαιοκτήμονες.

Αλλά αυτή η αλληλεγγύη δε μπορούσε να κρατήσει.

Ένα χρόνο μετά, η τσαρική Ρωσία είχε διασπαστεί και θα συνέχιζε να διασπάται μέχρι που στην κορύφωση του 1919 να υπάρχουν τουλάχιστον είκοσι διαφορετικά σώματα που διεκδικούσαν τον έλεγχο όλης ή μέρους της κάποτε ενιαίας αυτοκρατορίας. Η επακόλουθη διαπάλη περιέλαβε κάποια από τα πλέον βάρβαρα επεισόδια αντισημιτισμού που είχε δει η Ευρώπη ως τότε και τελικά κόστισε δέκα εκατομμύρια ζωές.

Η πόλωση του αυτοκρατορικού πληθυσμού άλλαξε την ιστορία, αλλά ενώ ιστορικοί έχουν δώσει αρκετή προσοχή στις συνέπειές της - ειδικά στην άνοδο της εθνικής αυτοδιάθεσης και στην νίκη των Μπολσεβίκων - έχουν εν πολλοίς αγνοήσει την υποκείμενη διαδικασία.

Η εξέταση του τι απέγινε η ενότητα του Φλεβάρη μας βοηθά να καταλάβουμε καλύτερα τη Ρώσικη Επανάσταση και μας δίνει νέες

διοράσεις για το ρόλο της οικονομίας και της κοινωνικής ζωής στην πολιτική ριζοσπαστικοποίηση.

Η πρόσοψη ραγίζει

Η υποστήριξη για την Φεβρουαριανή Επανάσταση ήταν αρχικά καταβλητική, αλλά αυτή η συμμαχία γρήγορα εμφάνισε ρωγμές. Οι αριστεροί πολιτικοί διαιρέθηκαν πάνω στο θέμα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, αλλά λίγη επιρροή είχαν πάνω στην πρώτη Προσωρινή Κυβέρνηση. Στην πράξη, η ατμόσφαιρα στα επαναστατικά κέντρα της Πετρούπολης και της Μόσχας, στις κύριες πόλεις και τα χωριά, παρέμενε σε μεγάλο βαθμό πατριωτική.

Οι ιστορικοί συχνά παραβλέπουν το βαθμό στον οποίο η Φεβρουαριανή Επανάσταση περιλάμβανε φιλοπόλεμα αισθήματα, τουλάχιστον στο μέτρο που οι Ρώσοι ήθελαν να υπερασπιστούν τα αυτοκρατορικά εδάφη από τη γερμανική και την συμμαχική επίθεση. Ο πόλεμος είχε χάσει πολλή από τη δημοφιλία του, αλλά κανείς δεν ήταν έτοιμος να παραδοθεί. Οι πολίτες υπέμεναν τις μάχες αλλά απέρριπταν εκείνους που θεωρούσαν υπεύθυνους για την εθνική δυσχέρεια -ειδικά τον τσάρο, την τσαρίνα και το φανταστικό φιλογερμανικό κόμμα επικεφαλής της αυλής και της κυβέρνησης. Τουλάχιστον αρχικά, πολλοί επαναστάτες ανέτρεψαν τον Νικόλαο ώστε να επανενεργοποιήσουν την πολεμική προσπάθεια, όχι να επιφέρουν την κατάρρευση της αυτοκρατορίας.

Βέβαια, στους δρόμους το Φλεβάρη βγήκαν αντιπολεμικοί διαδηλωτές μαζί και με γεράκια. Αλλά, όπως μας λέει ο λαμπρός χρονικογράφος της επαναστατημένης πόλης Ν.Ν. Σουχάνοφ, όσοι έφεραν αντιπολεμικά συνθήματα αντιμετώπιζονταν με απειλές και συχνά διώχνονταν από τις διαδηλώσεις. Κανείς πλην της ελίτ δεν ήθελε τον πόλεμο, όμως στους απλούς πολίτες η προοπτική της γερμανικής κατοχής άρεσε ακόμη λιγότερο. Έλπιζαν να τελειώσει ο πόλεμος με κάθε μέσο εκτός από την παράδοση, οπότε πίστευαν ότι οι ακτιβιστές που φώναζαν για την ειρήνη ανήκαν στην φιλογερμανική συνωμοσία.

Άλλες κρίσιμες διαιρέσεις άρχισαν να διογκώνονται. Όλα τα

μείζονα κόμματα αποδέχονταν την ανάγκη μιας δημοκρατικά εκλεγμένης Συντακτικής Συνέλευσης, αλλά η συμφωνία εκείνη δεν έλυσε το άμεσο πρόβλημα του ποιος θα κυβερνούσε.

Η Αριστερά αναγνώριζε τα νεογέννητα σοβιέτ ως κομβικούς θεσμούς. Ωστόσο, δεν περίμενε τη διευθέτηση της δυαδικής εξουσίας που θα αναδυόταν αργότερα. Όντως, η προσωρινή κυβέρνηση έμοιαζε να εκπροσωπεί τη μόνη νοητή δομή. Είχε χτιστεί πάνω στην εθνική ενότητα του Φλεβάρη και υποσχόταν να κυβερνήσει μέχρι να γίνονταν οι εκλογές για τη Συντακτική. Μόνο όταν ο Λένιν επέστρεψε άρχισαν να εκφράζονται απ'τον οποιοδήποτε σοβαρές αμφιβολίες για αυτό το δρόμο.

Εντωμεταξύ, οι αρχιτέκτονες της εκθρόνισης του Νικόλαου –μια ομάδα φιλελεύθερων πολιτικών της Δούμας, γηραιών στρατιωτικών διοικητών και μελών της ελίτ- δεν είχαν κοινές ιδέες για το τι θα ακολουθούσε την πτώση του Νικόλαου. Πολλοί, μαζί με τον Πάβελ Μιλιουκόφ, ήθελαν έναν νέο τσάρο στο πρόσωπο του αδερφού του Νικόλαου, Μιχαήλ. Ωστόσο, η λαϊκή αντίσταση έβγαλε απότομα τους μοναρχικούς από τις αυταπάτες τους. Σε ένα πολύ γνωστό περιστατικό, οι εργάτες κατέβασαν με τις φωνές τους τον Μιλιουκόφ από το βήμα, όταν αυτός υποστήριξε έναν νέο τσάρο.

Την ελίτ ένωνε η επιθυμία να αποτραπεί η εξάπλωση της επανάστασης, όχι να προωθηθεί. Η ολοσχερής καταστροφή αυτής της ψευδαίσθησης, παίζει οργανικό ρόλο στην εξιστόρηση της πόλωσης που κάνουμε. Η ελπίδα εθνικής ενότητας μπροστά στη γερμανική εισβολή σύντομα αποκαλύφθηκε ως αφελής και ανυπόστατη.

Ενώ πολύς από τον πληθυσμό γιόρταζε την Φεβρουαριανή Επανάσταση, μολοντούτο ασπαζόταν αντικρουόμενες απόψεις. Οι κάτοχοι περιουσιών πίστευαν ότι θα σημάδευε μια ανανεωμένη πολεμική προσπάθεια και έλπιζαν σε ένα κύμα σοβινισμού που θα έπνιγε την επανάσταση. Οι στρατιωτικοί ηγέτες περίμεναν μια τόνωση του ηθικού που θα τους έδινε πιο πολλές στρατιωτικές νίκες μέσα στ χρονιά. Οι εργοστασιάρχες έλπιζαν ότι θα καταλάγιαζε την εργατική αναταραχή, ενώ οι εργάτες νόμιζαν ότι

επιτέλους θα βελτιώνονταν οι συνθήκες ζωής τους. Οι αγρότες ήθελαν να τιμωρήσουν –και τελικά να ανατρέψουν- τους τσιφλικάδες. Αυτές οι εκρηκτικές διαφωνίες άρχισαν να αναδύονται αμέσως.

Η δοκιμαστική κυβέρνηση

Η προσωρινή κυβέρνηση ενσάρκωνε το πνεύμα του Φλεβάρη. Ενώ άλλοι έχουν εξετάσει τις πολιτικές της, εγώ ενδιαφέρομαι πιο πολύ για την εξέλιξή της. Είναι εκπληκτικό ότι ακόμη και μετά από εκατό χρόνια δεν διαθέτουμε οριστική καταγραφή των πεπραγμένων της.

Αρχικά, η κυβέρνηση αποτελούνταν από φιλελεύθερους που πίστευαν ότι έπρεπε να οδηγήσουν τη χώρα στη δημοκρατία, αλλά αυτή η υπόσχεση παρουσίαζε ένα θανάσιμο δίλημμα. Αν εγκαθίδρυναν ένα δημοκρατικό σύστημα, πιθανώς οι ψηφοφόροι να τους εγκατέλειπαν υπέρ της Αριστεράς. Από τις πρώτες στιγμές της επανάστασης, η πλειοψηφία, ίσως γύρω στο 80 τοις εκατό, υποστήριζε αριστερά κόμματα όπως τους σοσιαλεπαναστάτες και τους σοσιαλδημοκράτες.

Οι φιλελεύθεροι της προσωρινής κυβέρνησης, από τα κόμματα των Συνταγματικών Δημοκρατών και των Οκτωβριστών μέχρι τους εθνικιστές συμμάχους τους, ήξεραν ότι αντιμετώπιζαν την εκμηδένιση αν γίνονταν εθνικές εκλογές. Η Αριστερά το ήξερε επίσης κι αυτό την υποψίαζε περισσότερο ότι οι εταίροι τους δεν θα εκπλήρωναν τις υποσχέσεις τους. Παρόλα αυτά, η ενότητα όλων των αντιτσαρικών δυνάμεων κρατήθηκε για λίγο.

Το πρώτο σημαντικό ρήγμα σ'εκείνη την ενότητα ήρθε όταν ο Λένιν επέστρεψε από την εξορία και διακήρυξε «καμία στήριξη στην προσωρινή κυβέρνηση». Ενώ απείχε πολύ απ'το να καλέσει σε άμεση ανατροπή, προχωρούσε στο επόμενο λογικό επαναστατικό βήμα.

Όπως το κατανοούσε, η ενότητα με την μπουρζουαζία ήταν χρήσιμη στον αγώνα κατά του τσαρισμού, αλλά αφού ο τσάρος είχε φύγει, η μπουρζουαζία μετατράπηκε στον κύριο εχθρό του λαού. Οι

ριζοσπαστικές επαναστατικές δυνάμεις δεν έπρεπε να μπλεχτούν μαζί της. Ο ρεφορμιστικός σοσιαλισμός, πίστευε ο Λένιν, επέτρεπε στους αριστερούς να παραδώσουν το προλεταριάτο στα ευγενή ελέη του καπιταλισμού.

Καθώς άρχιζε να αναπτύσσεται αργά η ιδεολογική πόλωση της πολιτικής ελίτ –αλλά με ταχύτητα αυξανόμενη- η παράλληλη διαδικασία μέσα στις μάζες έσπρωχνε μπροστά την επανάσταση.

Στρατιωτική πόλωση

Πρέπει, όμως, να σημειώσουμε ότι η πόλωση –μια υποτιμημένη συνέπεια της καθυστερημένης κατάργησης της δουλοπαροικίας- είχε γίνει κανόνας στη ρωσική κοινωνία από καιρό. Άλλωστε, λίγα μπορούσαν να γεφυρώσουν το χάσμα μεταξύ τσιφλικάδων και δουλοπάροικων. Αν και η ρωσική κοινωνία και η οικονομία της αναπτύσσονταν τον ύστερο δέκατο ένατο αιώνα, μεγάλο διάστημα χώριζε ακόμη τους κοινούς θνητούς από την ελίτ.

Αυτή η παραδοσιακή πόλωση επέμεινε σε όλη την επανάσταση σε έναν κρίσιμο τομέα: το στρατό. Όπως έχουν σημειώσει πολλές μελέτες, ο στρατός ήταν αυστηρά διαιρεμένος και οι αξιωματικοί υποστήριζαν αυτή την ιεραρχία με σκληρή πειθαρχία.

Η γενική επιστράτευση την είχε χαλαρώσει κάπως, αφού οι επιστρατευμένοι διανοούμενοι και μεσοαστοί αξιωματούχοι συμπαθούσαν τα κατώτερα στρώματα. Έτσι αντιτίθεντο σε πολλούς συναδέλφους τους, που πίστευαν ότι έπρεπε να υποτάσσουν τους φαντάρους με τον ξυλοδαρμό ή, όπως πρότεινε ο Κορνίλοφ, να τους εκτελούν για έλλειψη πειθαρχίας.

Ούτε και ο Φλεβάρης δεν μπόρεσε να φέρει την ενότητα στο στράτευμα. Ενώ το έθνος γιόρταζε, οι στρατιώτες αντεκδικούνταν βίαια τους πιο τραχείς διοικητές τους. Από την αρχή, στρατιώτες και ναύτες έπαιξαν κρίσιμους ρόλους στην επανάσταση. Η πείρα τους ξεκινούσε με μια πόλωση που μόνο μεγεθυνόταν. Αναφορικά με αυτό, βρίσκονταν ένα βήμα μπροστά από τους εργάτες των πόλεων και της υπαίθρου, που σύντομα θα πολώνονταν από την κλιμακούμενη βία, τις φθίνουσες βιοτικές

συνθήκες και τις άτσαλες απόπειρες της ελίτ να περιορίσει την επαναστατική ώθηση.

Η Πάλη για τον Έλεγχο

Η εξαιρετική δύναμη των ρωσικών μαζών, η ευφυΐα, το στρατηγικό ένστικτο και η επιμονή τους σε όλο το 1917, παραμένουν αξεπέραστα στην ιστορία. Πρόκειται για μία πλευρά της επανάστασης που μπορούμε να εξυμνούμε ανεπιφύλακτα. Σε χωριά, εργοστάσια, θωρηκτά και στρατώνες, οι εξαιρετικές πολιτικές μάζες έφτασαν ένα σημείο βρασμού.

Τα πιο χτυπητά παραδείγματα έρχονται από την αγροτιά. Εν πολλοίς, η μορφωμένη κοινωνία και οι εκμοντερνισμένες ελίτ πίστευαν ότι οι αγρότες ήταν βάρος για την πρόοδο. Απεικόνιζαν τις αγροτικές μάζες σαν δειλές, ευπειθείς και πονηρές, στενόμυαλες, φιλάργυρες και θύματα της παράδοσης, της θρησκείας και των προλήψεων.

Δεξιοί διανοούμενοι και ακτιβιστές, περιλαμβανομένου του ίδιου του Νικόλαου Β', εξιδανίκευαν τις ίδιες ιδιότητες, πιστεύοντας ότι οι χωρικοί αποτελούσαν προπύργιο των παραδοσιακών αξιών ενάντια στις φιλοδοξίες των ριζοσπαστών. Πολλοί στην Αριστερά μοιράζονταν την ίδια άποψη και έβλεπαν τους αγροτικούς εργάτες σαν αδαείς συντηρητικούς, που νοιάζονταν μόνο για την εξασφάλιση των δικών τους αγροκτημάτων.

Είναι γνωστό ότι ο Μαρξ απεικόνιζε τους χωρικούς ως «την τάξη που εκπροσωπεί τη βαρβαρότητα μέσα στον πολιτισμό». Είχε αναπτύξει πιο εκλεπτυσμένες απόψεις τα επόμενα χρόνια, αλλά η Αριστερά ήταν περισσότερο εξοικειωμένη με τα πρωιμότερα γραπτά του. Οι Τρότσκι και Γκόρκι μοιράζονταν αυτήν την θεώρηση και μισούσαν την αγροτιά.

Φιλελεύθεροι και άλλοι επίσης, δεν τους εμπιστεύονταν, αποκαλώντας τους χωρικούς «τέμνιε λιούντι» -σκοτεινές μάζες.

Σε όλη τη διάρκεια του 1917, ωστόσο, αυτός ο, υποτίθεται, οπισθοδρομικός λαός, εξέπλησσε τους υποστηρικτές του στην

διανόηση με την εύστροφη επαναστατική του δραστηριότητα. Ενώ κάθε περιοχή και κάθε χωριό είχαν δικές τους αποχρώσεις, οι κύριες δομές αυτής της ευρέως αυτοδημιούργητης πολιτικής μοιράζονταν πολλά κοινά χαρακτηριστικά.

Πρώτο, οι χωρικοί συσπειρώνονταν για να σχηματίσουν κοινοτικές επιτροπές. Αποκαλούσαν αυτές τις οργανώσεις και αγροτικές επιτροπές, αν και κάποιες φορές εμπιστεύονταν τη συμμετοχή σε μη-αγρότες: δασκάλους, παπάδες, ακόμη και γαιοκτήμονες, βρέθηκαν να συμμετέχουν σε δράσεις των επιτροπών. Οι εργάτες της υπαίθρου γρήγορα απέκλειαν οποιαδήποτε από αυτές τις ομάδες προσπαθούσε να ηγεμονεύσει στην οργάνωση.

Μόλις οι χωρικοί αντιλήφθηκαν ότι δεν αντιμετώπιζαν άμεση καταστολή, οι επιτροπές τους ξεκίνησαν να αναλαμβάνουν κλιμακούμενες δράσεις. Να μαζεύουν παράνομα ξυλεία –που αποτελούσε παραδοσιακή ενόχληση για τους τσιφλικάδες- να καταπατούν βοσκοτόπια και να σπέρνουν σε ιδιόκτητες γαίες. Απαιτούσαν ψηλότερους μισθούς και χαμηλότερα νοίκια.

Αναγνώριζαν ότι, αν και ποθούσαν απεγνωσμένα τον αναδασμό της γης, ο χρόνος της «Μαύρης Αναδιανομής» δεν είχε φτάσει ακόμη. Όμως καθώς οι μήνες περνούσαν χωρίς αντίποινα, οι δράσεις τους γίνονταν πιο τολμηρές.

Μπορούμε να χωρίσουμε τον χρόνο μεταξύ Φεβρουαριανής και Οκτωβριανής Επανάστασης σε τρεις περιόδους. Η αρχική φάση, που κράτησε από την εκθρόνιση του Νικόλαου ως το καλοκαίρι, με διευρυνόμενη ριζοσπαστικοποίηση. Ακολουθώντας την ένοπλη καταστολή των Ιουλιανών, αντιδραστικά και δεξιά στοιχεία στην κυβέρνηση προσπάθησαν να ανακαλέσουν τις λαϊκές κατακτήσεις. Ήταν ειρωνικό, όπως η ίδια η Φεβρουαριανή Επανάσταση, που η υπόθεση αυτή εγκαινίασε μια περίοδο ανανεωμένης ριζοσπαστικοποίησης.

Πριν τον Ιούλη, οι αγρότες πίστευαν ότι οι νίκες τους θα συνεχίζονταν μέχρι να κέρδιζαν την αναδιανομή της γης. Μετά τον Ιούλη, ωστόσο, κατάλαβαν ότι οι αντίπαλοί τους

προσπαθούσαν να αποτρέψουν ακριβώς αυτό. Πράγμα που οδήγησε τους αγρότες –και τους εργάτες- σε μια περίοδο αμυντικής ριζοσπαστικοποίησης, κατά την οποία βάθυναν την επανάσταση ώστε να την διατηρήσουν.

Για τους αγρότες, αυτό σήμαινε την κατάληψη της γης και την εξαπόλυση βίας κατά των πιο αδιάλλακτων και εχθρικών γαιοκτημόνων. Η κλιμάκωση της αγροτικής δραστηριότητας από το σχηματισμό μιας επιτροπής στην βίαιη ανάκτηση της γης, φανερώνει πώς έπαιρνε ενεργή μορφή η πόλωση. Επίσης, υπογραμμίζει το γεγονός ότι απόπειρες να παυθεί η επανάσταση, απλά ενίσχυαν τη διαδικασία.

Η εργατική δραστηριότητα ακολούθησε παρόμοιο μοτίβο. Στις αρχές Μάρτη, η εργατική τάξη των πόλεων κέρδισε σε κάποιες μακρόσυρτες μάχες: ελάττωσε την εργάσιμη εβδομάδα και κέρδισε ψηλότερους μισθούς. Αλλά, όπως οι επαρχιώτες σύντροφοί τους, οι ριζοσπαστικές ενέργειες των αστεακών εργατών κλιμακώθηκαν και η πόλωση που παρήγαγαν μεγάλωνε, καθώς γινόταν καθαρό ότι η κυβέρνηση ήθελε να αφαιρέσει αυτά τα δικαιώματα. Ως το τέλος του καλοκαιριού και νωρίς το φθινόπωρο, τα αιτήματά τους είχαν μετακινηθεί πολύ πέρα από τα μισθολογικά. Ήθελαν [εργατικό] έλεγχο και οι καταλήψεις εργοστασίων άρχισαν να γίνονται όλο και πιο συνηθισμένες.

Χάρη στην εκτεταμένη δουλειά λίγων ιστορικών, διαθέτουμε πολύ καλή κατανόηση του πώς αυτό συνέβη. Την κύρια ώθηση στη ριζοσπαστικοποίηση την έδινε πιο πολύ ο πληθωρισμός παρά η πολιτική. Οι μισθολογικές αυξήσεις του Μάρτη σύντομα απαλείφθηκαν και η πίεση της πολεμικής παραγωγής, ειδικά στο Πέτρογκραντ, ακύρωσε κάθε όριο στις εργάσιμες ώρες. Οι εργάτες κι οι οικογένειές τους βρέθηκαν γρήγορα σε θέση πιο άσχημη από ποτέ.

Αυτή η κατάσταση ήταν το κίνητρο της μαχητικότητας, που με τη σειρά της παρήγαγε την εργοδοτική αντίσταση, με τους εργοδότες να κλείνουν εργοστάσια ως αντίποινα. Κάποιοι εργοστασιάρχες παραδέχτηκαν ότι τα λοκ-άουτ προορίζονταν να πειθαρχήσουν το

εργατικό δυναμικό και να το υποτάξουν• άλλες φορές, τα αφεντικά ισχυρίζονταν ότι δεν είχαν πια καύσιμα ή πρώτες ύλες για τη συνέχιση της παραγωγής.

Η απάντηση των εργατών εξέπληξε τους διευθυντές τους και ίσως και τους ίδιους. Αντί να τα παρατήσουν, προχώρησαν και άρχισαν να διαχειρίζονται εκείνοι τους χώρους εργασίας τους. Αναπτύχθηκε μια ταξική διαπάλη πάνω στην ιδιοκτησία των εργοστασίων. Η ανεργία καθοδηγούσε αυτήν την πόλωση. Το κλείσιμο ενός εργοστασίου σήμαινε ότι οι εργάτες και οι οικογένειές τους –που επιβίωναν βδομάδα τη βδομάδα με μισθούς πείνας και δεν είχαν καθόλου καταθέσεις ή απεργιακά ταμεία για να στηριχτούν- θα αντιμετώπιζαν την εξαθλίωση.

Καθώς οι εργάτες στην ύπαιθρο και τις πόλεις ανέπτυσαν πιο ριζοσπαστικές θέσεις, η κυβέρνηση πάλευε να διατηρήσει τη νομιμοποίησή της.

Προς τον Οκτώβρη

Τα μείζονα γεγονότα που οδήγησαν στον Οκτώβρη, τόσο στην πόλη όσο και στην ύπαιθρο, είχαν μια κοινή κρίσιμη πλευρά. Καθώς η προσωρινή κυβέρνηση απορροφούσε όλο και πιο πολλούς αποκαλούμενους μετριοπαθείς σοσιαλιστές, οι ψηφοφόροι τους στρέφονταν εναντίον τους.

Αυτό εκπλήρωνε την απριλιανή πρόβλεψη του Λένιν. Είχε επιχειρηματολογήσει ότι η κυβέρνηση ήταν μια ουσιαστικά αστική, καπιταλιστική και ιμπεριαλιστική οντότητα. Ως τέτοια, ο Λένιν προειδοποιούσε, δεν θα έπρεπε να στηριχτεί. Οι μοιραίες τελευταίες βδομάδες ανέδειξαν αυτά τα διαγνωσμένα προβλήματα.

Η αγροτική απαίτηση για γη είχε κλιμακωθεί, αλλά η κυβέρνηση –με μια πλειοψηφία σοσιαλιστών υπουργών και με υψηλή αναλογία των υποτιθέμενων αγροτοκεντρικών Σοσιαλεπαναστατών (Εσέρων)- αγνοούσε ή και αντιδρούσε ενεργητικά στις καταλήψεις γης, στο όνομα της εθνικής ενότητας. Πολλοί επαρχιακοί κυβερνήτες που διέταζαν κατασταλτικά μέτρα ανήκαν στους Εσέρους. Αυτό διέλυσε

τις αυταπάτες των αγροτών και το κόμμα διασπάστηκε σε μετριοπαθή μέλη και σε μια αριστερή πτέρυγα που τελικά ενώθηκε με τους Μπολσεβίκους στην ολόκαρδη υποστήριξη των καταλήψεων γης.

Κάτι παρόμοιο εκτυλισσόταν στα εργοστάσια. Μενσεβίκοι και Εσέροι υπουργοί επέβλεπαν την καταστολή απεργιών και καταλήψεων. Κατά συνέπεια, οι εργάτες στρέφονταν προς τους Μπολσεβίκους. Μετριοπαθείς σοσιαλιστές είχαν αποτύχει να ξεφύγουν από την παγίδα της προσωρινής κυβέρνησης, στηρίζοντας μια εκτελεστική εξουσία της οποίας τα καπιταλιστικά συμφέροντα αντετίθεντο ευθέως σε εκείνα της εκλογικής της βάσης.

Η ιστορία μας λέει ότι η επαναστατική δράση μπορεί να αναπτυχθεί από κίνητρα οικονομικά και κοινωνικά όσο και από πολιτικά. Για τον κοινό ρωσικό λαό στα χωράφια και τα εργοστάσια, η κακουχίες αποτελούσαν δύναμη ριζοσπαστικοποίησης. Παραπέρα, η δήθεν μη-επαναστατική φύση των αγροτών και ο υποτιθέμενα μοιραίος τοπικισμός τους, μπόρεσε να ξεπεραστεί, δεδομένων κατάλληλων συνθηκών. Το κράτος μπορούσε να χειριστεί ένα ή μερικά χωριά που στασίαζαν, αλλά ο ταυτόχρονος ξεσηκωμός δεκάδων χιλιάδων [χωριών] ξεπερνούσε τις δυνάμεις της κυβέρνησης. Αυτές οι εξελίξεις δημιούργησαν ένα κύμα αναταραχής που οι πολιτικοί έπρεπε να προσπαθήσουν να καβαλήσουν.

Καθώς γινόταν φανερό ότι ο Λένιν και οι υποστηρικτές του ήταν το μόνο προετοιμασμένο κόμμα για να παλέψει στο πλευρό των εργατών και των χωρικών, το μαζικό κίνημα τους προώθησε στην εξουσία. Η Ρώσικη Επανάσταση αποτέλεσε στ'αλήθεια ένα κίνημα από τα κάτω, στο οποίο ηγέτες και διανοούμενοι έπρεπε να μείνουν συνδεδεμένοι με τους λαϊκούς πόθους.

φωτο [Past in Color Χρώμα στο Παρελθόν](#)